

การศึกษากลยุทธ์การบริหารงานวิชาการ
ของโรงเรียนขยายโอกาสในอำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน
THE STUDY OF MANAGEMENT STRATEGIES OF ACADEMIC
AFFAIRS FOR OPPORTUNITY EXPANSION SCHOOL IN KHUN YUAM
DISTRICT, MAE HONG SON PROVINCE

จิรารัตน์ กระจำงดี^{1*} และ ณัฐิยา ตันตรานนท์²

Jirarat Krajangdee^{1*} and Nuttiya Tantranont²

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ 202 ถ.ช้างเผือก ต.ช้างเผือก อ.เมือง จ.เชียงใหม่ 50300^{1,2}
Chiang Mai Rajabhat University, 202 Chang Puak Road, Chang Puak Sub-district, Muang District,
Chiang Mai, 50300^{1,2}

*Corresponding author E – mail: sassysmile_yimiam@hotmail.com

(Received: Jan 3, 2019; Revised: May 16, 2019; Accepted: May 17, 2019)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสในอำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน ดำเนินการวิจัย 2 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนของโรงเรียนขยายโอกาส จำนวน 74 คน และแบบสัมภาษณ์ ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 4 คน และครูผู้สอน จำนวน 8 คน รวมทั้งสิ้น 12 คน การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ระดับและอันดับที่ของสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาส โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูล 2) เพื่อศึกษากลยุทธ์การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสใน อำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group Interview) ของครูผู้สอนโรงเรียนขยายโอกาส จำนวน 12 คน

ผลการศึกษาพบว่า

1. สภาพการบริหารงานวิชาการทั้ง 6 ด้านของโรงเรียนขยายโอกาสในอำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 2.15, SD = .56) และเมื่อเรียงตามอันดับพบว่า อันดับที่ 1 ด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน อันดับที่ 2 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา อันดับที่ 3 ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อันดับที่ 4 ด้าน

¹ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิตสาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์

² อาจารย์ ดร. ณัฐิยา ตันตรานนท์ สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์

การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ อันดับที่ 5 ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการจัดการศึกษา อันดับที่ 6 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ตามลำดับ

2. เพื่อพัฒนากลยุทธ์การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาส เป็นการ จัดสนทนากลุ่ม (Focus Group Interview) ผลการพัฒนากลยุทธ์งานวิชาการทั้ง 6 ด้าน พบว่าสามารถนำมาพัฒนาเป็นกลยุทธ์ได้ด้านละ 3 กลยุทธ์ รวมทั้งหมด 18 กลยุทธ์

คำสำคัญ: กลยุทธ์การบริหาร, งานบริหารวิชาการ, โรงเรียนขยายโอกาส

ABSTRACT

The purpose of this research was to develop the opportunity expansion schools in Khun Yuam District, Mae Hong Son Province. The research was conducted in two stages: 1) to study the opportunity expansion schools in Khun Yuam District, Mae Hong Son Province. Data were collected by using questionnaires from 74 administrators and teachers of the extension schools. 2) To develop the opportunity expansion schools in Khun Yuam District, Mae Hong Son Province. Data were collected by using questionnaires from 74 administrators and teachers of the extension schools. 2) To develop the academic management strategies of the expansion schools in Khun Yuam District, Mae Hong Son Province. Data were collected by interviewing administrators and teachers on the problems and Obstacles to the Academic Administration of 12 Extension Schools And Focus Group Interviews of 12 extension teachers. Data Analysis by Percentage. Mean and Standard Deviation Levels and Rankings The state of the academic administration of the school expanded the opportunity. The program was analyzed and analyzed by content analysis. The study indicated that

1. Opportunity School in Khun Yuam District Mae Hong Son Province There were 6 aspects of academic administration as a whole ($\bar{X}$ = 2.15, SD= .56) And when ranked according to the rank. No. 1 in measuring, evaluating, and transferring results. Second, the development of the curriculum. No. 3 in the development of quality assurance system within the school. No. 4 in the development of learning process. No. 5 in Media Development, Innovation and Technology in Educational Management No. 6 in Research for Quality Development in Education, respectively.

2. To develop the opportunity expansion schools. Focus Group Interview The results of the six strategic development strategies were found to be strategic. Each strategy consists of 18 strategies.

KEYWORDS: Management Strategies, Academic Administration, Opportunity Expansion Schools

บทนำ

การบริหารงานวิชาการเป็นงานที่สำคัญสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา เพราะเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงคุณภาพการศึกษาให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพที่สุด (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2553) และเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จของงานภายในโรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องให้ความสำคัญเพื่อส่งเสริมให้งานวิชาการบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ กาญจน์ เรืองมนตรี (2554) กล่าวว่า งานบริหารงานวิชาการเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารโรงเรียนเพื่อขับเคลื่อนโรงเรียนไปสู่เป้าหมายเดียวกันซึ่งกระทรวงศึกษาธิการ.(กรมวิชาการ, 2545) ได้กำหนดขอบข่ายของงานวิชาการไว้ 6 ด้าน คือ 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) ด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน 4) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5) ด้านการพัฒนาสื่อวัตกรรมการเรียนและเทคโนโลยีทางการจัดการศึกษา 6) ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

โรงเรียนขยายโอกาสเป็นแนวทางหนึ่งในการที่จะพัฒนาและเพิ่มพูนความรู้พื้นฐานของประชาชนให้สูงขึ้น โดยจัดให้การศึกษาแก่กลุ่มนักเรียนที่เรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ด้อยโอกาสทางการศึกษาได้มีโอกาสศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2541) การดำเนินงานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาให้บรรลุเป้าหมาย โดยเฉพาะ

ในด้านการพัฒนาคุณภาพผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องให้ความรู้และประสบการณ์ทั้งทางด้านการวิชาการแก่บุคลากรในสถานศึกษา สุลัดดาวัลย์ อัฐนาค (2557) กล่าวว่า แม้โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาจะทำหน้าที่บริหารงานได้อย่างสมบูรณ์ แต่ผู้บริหารจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับงานวิชาการและเข้าใจขอบเขตการบริหารวิชาการโดยเฉพาะอย่างยิ่งการบริหารงานด้านหลักสูตรสถานศึกษา งานด้านการพัฒนาหลักสูตรและการสอน รวมทั้งงานวัดผลและประเมินผล ปัญหาที่พบส่วนใหญ่คือ สถานศึกษาไม่สามารถดำเนินการได้อย่างเต็มที่ ครูผู้สอนและผู้บริหารไม่ได้จัดการเรียนการสอนและให้การจัดการศึกษาแก่นักเรียนให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการจัดตั้งสถานศึกษา (ไกรยส ภัทราวาท, 2558)

โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาของอำเภอนายวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีจำนวนทั้งสิ้น 4 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนชุมชนบ้านเมืองปอน โรงเรียนชุมชนต่อแคววิทยา โรงเรียนบ้านปางตองและโรงเรียนบ้านหนองแห้ง ส่วนมากเป็นโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในพื้นที่สูง ทุรกันดารห่างไกลและมีปัญหาในเรื่องของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเนื่องจากความแตกต่างของผู้เรียน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอนเขต 1, 2560)

ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาแนวทางการพัฒนาโดยใช้กลยุทธ์ในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสในอำเภอ

ขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน การบริหารจัดการ
ในองค์กรที่ประสบความสำเร็จ จะมีการบริหาร
จัดการเชิงกลยุทธ์ (Strategic Management)
ที่ใช้วิธีการจัดการที่มุ่งเอา “ผลลัพธ์” เป็นที่
ตั้งแล้วพัฒนา “กลยุทธ์” หรือแนวทางเพื่อ
ที่จะบรรลุผลลัพธ์นั้นให้สำเร็จตามเป้าหมาย
สอดคล้องกับ ธรรมนูญฯ เขจรนันท์ (2552)
ที่กล่าวไว้ว่า การบริหารเชิงกลยุทธ์เป็น
หัวใจสำคัญของการบริหารงานในโรงเรียน
และผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีบทบาท
โดยตรงในการขับเคลื่อนสถานศึกษาให้
บรรลุผลสำเร็จ ดังนั้นผู้บริหารต้องกำหนด
กลยุทธ์ เนื่องจากกลยุทธ์เป็นการวางแผน
แม่บทในการดำเนินงานเพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง
สามารถดำเนินการไปสู่จุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้
(สุพานี สฤษฏ์วานิช, 2553) หากสถานศึกษา
ซึ่งเป็นองค์กรหลักในการจัดการดำเนินงาน
ด้านวิชาการมีจุดอ่อนหรือข้อบกพร่องจะเป็น
สาเหตุให้ประสิทธิภาพของงานวิชาการด้อยลง
และส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของงานวิชาการให้
ต่ำลงไปด้วย

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัย
จึงสนใจที่จะศึกษาการพัฒนากลยุทธ์การ
บริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาส
ในอำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน เพื่อให้
ผู้บริหาร ครูผู้สอน และผู้ที่เกี่ยวข้อง จะได้นำผล
การศึกษากลยุทธ์ไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนา
การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาส
ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงาน
วิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสในอำเภอ
ขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน
2. เพื่อศึกษากลยุทธ์การบริหารงาน
วิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสในอำเภอ
ขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น
2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 การศึกษาสภาพ
การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาส
ในอำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน เป็นการ
วิจัยเชิงปริมาณ และตอนที่ 2 การศึกษากลยุทธ์
การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาส
ในอำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน เป็นการ
วิจัยเชิงคุณภาพ

ตอนที่ 1 การศึกษาสภาพการบริหาร
งานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสในอำเภอ
ขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน ดำเนินการวิจัย ดังนี้

ประชากร

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน
4 คน ครู 70 คน รวมทั้งสิ้น 74 คน ของโรงเรียน
ขยายโอกาสในอำเภอขุนยวม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีดังนี้

1. แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการ
บริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาส
2. แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง
เกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารงาน
วิชาการ

การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ
มีขั้นตอนดังนี้

1. แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพ
การบริหารงานวิชาการ มีขั้นตอนการสร้างดังนี้
ขั้นที่ 1 ศึกษา วิเคราะห์ เอกสาร
และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงาน
วิชาการ

ขั้นที่ 2 สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับ
สภาพการบริหารงานวิชาการ 6 ด้าน

แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน
ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพ
ทั่วไปของผู้ตอบ ซึ่งเป็นคำถามแบบเลือกตอบ
(Check List) จำนวน 6 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพ
การบริหารงานวิชาการ 6 ด้าน ของโรงเรียน
ขยายโอกาสในอำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน
แบบประมาณค่า (Rating Scale) 3 ระดับ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด
เกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะสภาพ
การบริหารงานวิชาการ 6 ด้าน

ขั้นที่ 3 นำแบบสอบถามเสนออาจารย์
ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง
ของแบบสอบถามและดำเนินการแก้ไขตาม
คำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

ขั้นที่ 4 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุง
และผ่านการเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษา
ให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ตรวจสอบความตรง
เชิงเนื้อหา (Content Validity) และหาค่า
ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับ
จุดประสงค์ของการวิจัย (Index of Congruence
: IOC) พบว่า มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67-1.00
เป็นเกณฑ์ที่ยอมรับได้

ขั้นที่ 5 นำแบบสอบถามที่ผ่านการ
ตรวจสอบไปทดลองใช้ (Tryout) เพื่อหา
ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามกับผู้บริหาร
และครูที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 30 คน
แล้วหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ได้ค่า
ความเชื่อมั่นเท่ากับ .67

ขั้นที่ 6 นำแบบสอบถามที่ผ่าน
การทดลองใช้เสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจ
สอบความสมบูรณ์ แล้วจัดทำเป็นแบบสอบถาม
ฉบับจริง เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

2. แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับปัญหาและ
ข้อเสนอแนะสภาพการบริหารงานวิชาการ มี
ขั้นตอนการสร้างดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษา วิเคราะห์ เอกสาร
เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการ

ขั้นที่ 2 กำหนดเป็นกรอบในการสร้าง
แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ข้อคำถาม
จำนวน 13 ข้อ ของสภาพการบริหารงาน
วิชาการทั้ง 6 ด้าน

แบบสัมภาษณ์ แบ่งออกเป็น 3 ตอน
ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 เป็นการสัมภาษณ์เกี่ยวกับ
สภาพการบริหารงานวิชาการ 6 ด้าน

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะ
สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน
ขยายโอกาส

ขั้นที่ 3 นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้น
เสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความ
ถูกต้องของเนื้อหาข้อมูลและข้อคำถาม

ขั้นที่ 4 ปรับปรุงแก้ไขแบบสัมภาษณ์
ตามความเห็นของอาจารย์ที่ปรึกษา และนำเสนอ
ต่อผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบ

ความถูกต้องด้านเนื้อหา (Content Validity) และนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ของการวิจัย (Index of Congruence: IOC) พบว่า แบบสอบถามมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00 เป็นเกณฑ์ที่ยอมรับได้

ขั้นที่ 5 นำแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิมาปรับแก้ไขอีกครั้ง

ขั้นที่ 6 ปรับแก้แบบสัมภาษณ์ตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิและจัดพิมพ์แบบสัมภาษณ์เพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. แบบสอบถาม เก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

ขั้นที่ 1 ทำหนังสือถึงผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทั้ง 4 โรงเรียนเพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม กับผู้บริหารและครูโรงเรียนขยายโอกาสในอำเภอขุนยวมที่เป็นกลุ่มประชากร จำนวน 74 คน

ขั้นที่ 2 เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตัวเอง ในระหว่างเดือนสิงหาคมถึงเดือนกันยายน พ.ศ. 2561

ขั้นที่ 3 นำแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมข้อมูลไปวิเคราะห์ผลในขั้นตอนต่อไป

2. แบบสัมภาษณ์ เก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

ขั้นที่ 1 ทำหนังสือถึงผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาส 4 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนบ้านหนองแห้ง โรงเรียนชุมชนต่อแพวิทยา โรงเรียน

ชุมชนบ้านเมืองปอน และโรงเรียนบ้านปางตอง เพื่อขออนุญาตลงพื้นที่เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน 4 คน และครู 8 คน รวมทั้งสิ้น 12 คน ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) มีเกณฑ์การคัดเลือกดังนี้

2.1 ผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสในอำเภอขุนยวม จำนวน 4 คน มีประสบการณ์ในการบริหารโรงเรียนขยายโอกาส อย่างน้อย 2 ปี

2.2 ครูฝ่ายวิชาการ จำนวน 4 คน ประกอบด้วย ครูที่มีประสบการณ์การทำงานฝ่ายวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสในอำเภอขุนยวม ไม่น้อยกว่า 7 ปี เลือกมาโรงเรียนละ 1 คน

2.3 ครูผู้สอน จำนวน 4 คน ประกอบด้วยครูที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทและมีประสบการณ์การทำงานในโรงเรียนขยายโอกาสอำเภอขุนยวม ไม่น้อยกว่า 5 ปี เลือกมาโรงเรียนละ 1 คน

ขั้นที่ 2 เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ ระหว่างเดือนสิงหาคมถึงเดือนกันยายน พ.ศ.2561 โดยขออนุญาตบันทึกข้อมูลในการสัมภาษณ์

ขั้นที่ 4 นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์และแปลผลข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) กำหนดเกณฑ์การแบ่งช่วงคะแนนได้ดังนี้ (วรพจน์ พรหมสัตยพรต, 2553)

ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 2.33–3.00 หมายถึง สภาพการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 1.67–2.32 หมายถึง สภาพการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 1.00–1.66 หมายถึง สภาพการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับน้อย

2. แบบสัมภาษณ์ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากการสัมภาษณ์ การบันทึกย่อ (Note – Baser Analysis) การวิเคราะห์จากความจำ (Memory – Baser Analysis) แล้วสรุปสังเคราะห์เป็นความเรียง เพื่อจัดทำปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสในอำเภอยะลา จังหวัดแม่ฮ่องสอน และตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลแบบสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulation) (สุภาวงศ์ จันทวานิช, 2553)

ตอนที่ 2 การศึกษากลยุทธ์การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสในอำเภอยะลา จังหวัดแม่ฮ่องสอน ดำเนินการวิจัย ดังนี้

ประชากร

ครูโรงเรียนขยายโอกาสในอำเภอยะลา จังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวน 70 คน

กลุ่มตัวอย่าง

ครูของโรงเรียนขยายโอกาส จำนวน 12 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกดังนี้

1. ครูฝ่ายวิชาการ จำนวน 4 คน เป็นครูที่มีประสบการณ์การทำงานฝ่ายวิชาการ

ของโรงเรียนขยายโอกาสในอำเภอยะลา ไม่น้อยกว่า 7 ปี เลือกมาโรงเรียนละ 1 คน จากโรงเรียนขยายโอกาสในอำเภอยะลา ทั้งหมด 4 โรงเรียน

2. ครูผู้สอน จำนวน 4 คน เป็นครูที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทและมีประสบการณ์การทำงานในโรงเรียนขยายโอกาสอำเภอยะลา ไม่น้อยกว่า 5 ปี เลือกมาโรงเรียนละ 1 คน จากโรงเรียนขยายโอกาสในอำเภอยะลา ทั้งหมด 4 โรงเรียน

3. ครูผู้สนใจ จำนวน 4 คน เป็นครูที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีและมีประสบการณ์การทำงานในโรงเรียนขยายโอกาสอำเภอยะลา ไม่น้อยกว่า 5 ปี เลือกมาโรงเรียนละ 1 คน จากโรงเรียนขยายโอกาสในอำเภอยะลา ทั้งหมด 4 โรงเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสนทนากลุ่ม (Focus Group Interview) เกี่ยวกับกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการ 6 ด้าน ของโรงเรียนขยายโอกาสในอำเภอยะลา จังหวัดแม่ฮ่องสอน

การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ มีขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษา วิเคราะห์ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการ

ขั้นที่ 2 สร้างแบบสนทนากลุ่ม เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาให้ตรวจสอบความถูกต้องของแบบสนทนากลุ่ม

ขั้นที่ 3 นำแบบสนทนากลุ่มที่ผ่านความเห็นชอบของอาจารย์ที่ปรึกษาเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบและ

พิจารณาความถูกต้องของเนื้อหา (Content Validity) นำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ของการวิจัย (Index of Congruence: IOC) พบว่า มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67–1.00 เป็นเกณฑ์ที่ยอมรับได้

ขั้นที่ 4 แก้ไขแบบสนทนากลุ่มตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิและนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของแบบสนทนากลุ่มอีกครั้ง

ขั้นที่ 5 นำแบบสนทนากลุ่มที่ผ่านการตรวจสอบและแก้ไขแล้วจัดพิมพ์เพื่อใช้เก็บข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นที่ 1 ทำหนังสือถึงผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทั้ง 4 โรงเรียน เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูล

ขั้นที่ 2 ทำหนังสือแจ้งให้กับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการสนทนากลุ่ม

ขั้นที่ 3 ผู้วิจัยประสานงานกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลด้วยตนเอง เพื่อแจ้งวัน เวลา และสถานที่ที่ใช้ในการสนทนากลุ่ม

ขั้นที่ 4 ดำเนินการจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group Interview) ครูผู้สอนของโรงเรียนขยายโอกาสอำเภอนายูงที่เป็นกลุ่มตัวอย่างระหว่างเดือนกันยายนถึงเดือนตุลาคม พ.ศ. 2561

การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากการสนทนากลุ่ม การบันทึกย่อ (Note – Baser Analysis) การวิเคราะห์จากความจำ (Memory – Baser Analysis) แล้วสรุปสังเคราะห์เป็นความเรียงเพื่อจัดทำเป็นแนวทางกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสในอำเภอนายูง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลโดยใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า ด้านข้อมูล (Data Triangulation) (สุภาวงศ์ จันทวานิช, 2553)

ผลการวิจัย

การศึกษากลยุทธ์การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสอำเภอนายูง จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีผลการวิจัยดังนี้

1. สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสในอำเภอนายูง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ทั้ง 6 ด้าน แสดงผลดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสในอำเภอนายวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน
ทั้ง 6 ด้าน

สภาพการบริหารวิชาการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับที่
1. ด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน	2.24	0.55	ปานกลาง	1
2. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	2.23	0.54	ปานกลาง	2
3. ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	2.16	0.60	ปานกลาง	3
4. ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้อยู่	2.15	0.65	ปานกลาง	4
5. ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการจัดการศึกษา	2.07	0.54	ปานกลาง	5
6. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	2.06	0.50	ปานกลาง	6
ภาพรวม	2.15	0.56	ปานกลาง	

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการทั้ง 6 ด้านของโรงเรียนขยายโอกาสในอำเภอนายวม โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.15$, S.D. = 0.55) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ปัญหาและข้อเสนอแนะสภาพการบริหารงานวิชาการ 6 ด้านของโรงเรียนขยายโอกาสอำเภอนายวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน

งานบริหารวิชาการ	จำนวน (N=12)	ร้อยละ
1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา		
- ขาดความเข้าใจในการทำงาน	8	66.6
- ขาดการนิเทศ ติดตามจากหน่วยงานต้นสังกัด	4	33.4
2. ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้อยู่		
- ขาดงบประมาณสนับสนุน	9	75
- ส่งเสริมการนิเทศติดตามจากหน่วยงานต้นสังกัด	3	25
3. ด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน		
- สนับสนุนให้ครูจัดทำเครื่องมือวัดและประเมินผลด้วยวิธีการใหม่	10	83.3
- ควรมีการนิเทศ ติดตามให้คำแนะนำจากหน่วยงานต้นสังกัด	2	16.7
4. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา		
- ครูขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการทำวิจัยในชั้นเรียน	9	75
- ควรส่งเสริมให้ครูนำผลการทำวิจัยในชั้นเรียนมาปรับใช้เพื่อแก้ปัญหาผู้เรียน	3	25
5. ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการจัดการศึกษา		
- ขาดงบประมาณในการสร้างและเผยแพร่พัฒนานวัตกรรม	8	66.6
- ควรมีห้องที่ใช้เพื่อเก็บรักษาสื่อ นวัตกรรม	4	33.4
6. ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา		
- บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจในการวางแผน	9	75
- ควรมีการตรวจสอบติดตามจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	3	25

จากตารางที่ 2 พบว่า ปัญหาและข้อเสนอแนะสภาพการบริหารงานวิชาการ 6 ด้านของโรงเรียนขยายโอกาสในอำเภอบุณฑล จังหวัดแม่ฮ่องสอน ที่มีผู้เสนอแนะมากที่สุด 2 อันดับ ได้แก่ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ได้แก่ ขาดความเข้าใจในการทำงาน และขาดการนิเทศติดตาม จากหน่วยงานต้นสังกัด ร้อยละ 66.6 และร้อยละ 33.4 ตามลำดับ ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้อีกได้แก่ ขาดงบประมาณสนับสนุน ควรส่งเสริมการนิเทศติดตามจากหน่วยงานต้นสังกัด ร้อยละ 75 และร้อยละ 25 ตามลำดับ ด้านการวัดประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน สนับสนุนให้ครูจัดทำเครื่องมือวัดและประเมินผลด้วยวิธีการใหม่ๆ และหลากหลาย ควรมีการนิเทศ ติดตามให้คำแนะนำจากหน่วยงานต้นสังกัด ร้อยละ 83.3 และร้อยละ 16.7 ด้านการวิจัยเพื่อ

พัฒนาคุณภาพการศึกษา ได้แก่ ครูขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการทำวิจัยในชั้นเรียน ควรส่งเสริมให้ครูนำผลการทำวิจัยในชั้นเรียนมาปรับใช้เพื่อแก้ปัญหาผู้เรียนอย่างจริงจัง ร้อยละ 75 และร้อยละ 25 ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการจัดการศึกษา ขาดงบประมาณในการสร้างและเผยแพร่ พัฒนานวัตกรรมควรมีห้องที่ใช้เพื่อเก็บรักษา สื่อ นวัตกรรม ร้อยละ 66.6 และ ร้อยละ 33.4 ตามลำดับ ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ได้แก่ บุคลากร ขาดความรู้ความเข้าใจในการวางแผน ควรมีการตรวจสอบติดตามจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ร้อยละ 75 และร้อยละ 25 ตามลำดับ

3. การศึกษากลยุทธ์การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสในอำเภอบุณฑล จังหวัดแม่ฮ่องสอน ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสในอำเภอบุณฑล จังหวัดแม่ฮ่องสอน

งานบริหารวิชาการ	กลยุทธ์ที่ 1	กลยุทธ์ที่ 2	กลยุทธ์ที่ 3
1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	พัฒนาระบบการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพโดยมีผู้เชี่ยวชาญให้คำปรึกษา	ส่งเสริมการนิเทศติดตามและประเมินผลหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง
2. ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้อีก	ส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพและกระบวนการจัดการเรียนการสอนของครูและบุคลากรทุกฝ่ายให้มีประสิทธิภาพ	ส่งเสริมการจัดทำงบประมาณ และสนับสนุนให้หน่วยงานภายนอกเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำงบประมาณเพื่อใช้ในการพัฒนาระบบการเรียนรู้อีก	กลยุทธ์ส่งเสริมการนิเทศภายในสถานศึกษา เพื่อนำผลการนิเทศไปปรับปรุงพัฒนางานสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ตารางที่ 3 (ต่อ)

งานบริหารวิชาการ	กลยุทธ์ที่ 1	กลยุทธ์ที่ 2	กลยุทธ์ที่ 3
3. ด้านการวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน	ส่งเสริมการพัฒนา ศักยภาพของครูและ บุคลากรทางการ ศึกษาให้ มีความรู้ ความเข้าใจเรื่อง การสร้างเครื่องมือวัดและ ประเมินผล	ส่งเสริมสนับสนุน งบประมาณการจัด ซื้อเครื่องมือการวัด และประเมินผลให้มี ประสิทธิภาพและเป็น ระบบ	ส่งเสริมการนิเทศ ติดตาม ระบบการ วัดและประเมินผล การใช้เครื่องมือวัด และประเมินผลเพื่อ ปรับปรุงและพัฒนาให้ มีประสิทธิภาพ
4. ด้านการวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพ การศึกษา	ส่งเสริมให้มีครูและ บุคลากรทางการศึกษา เข้าอบรมการทำวิจัย ในชั้นเรียน	ส่งเสริมและสนับสนุน งบประมาณในการ จัด ทำงานวิจัยและเผยแพร่ งานวิจัย	ส่งเสริมและสนับสนุน ให้นำผลการวิจัยใน ชั้นเรียนมาใช้ในการ ปรับปรุงและพัฒนา การเรียนการสอนให้มี ประสิทธิภาพ
5. ด้านการพัฒนา สื่อ นวัตกรรมและ เทคโนโลยีทางการจัดการศึกษา	ส่งเสริมและสนับสนุน งบประมาณการผลิต และพัฒนาสื่อ เพื่อ สร้างเครือข่ายแหล่ง เรียนรู้ เทคโนโลยี สารสนเทศทั้งภายใน และภายนอกสถาน ศึกษา	ส่งเสริมการนิเทศ ติดตาม และประเมิน ผลการดำเนินงานด้าน การพัฒนาสื่อและ การใช้สื่อเทคโนโลยี ให้มีประสิทธิภาพ	ส่งเสริมและสนับสนุน ครูและบุคลากรทาง การศึกษาค้นคว้างาน วิจัยเพื่อผลิตสื่อการ เรียนรู้ให้สอดคล้อง กับผู้เรียน
6. ด้านการพัฒนา ระบบการประกัน คุณภาพภายใน สถานศึกษา	ส่งเสริมและสนับสนุน ให้มีการเผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจระบบ ประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา	ส่งเสริมการนิเทศ ติดตามและนำผลการ ประเมินมาพัฒนา ปรับปรุงการประกัน คุณ ภาพ ภายใน สถานศึกษามาใช้ให้ มีประสิทธิภาพมาก ยิ่งขึ้น	ส่งเสริมและพัฒนา ครูให้มีความพร้อมใน การดำเนินงานระบบ ประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา และ มาตรฐานการศึกษา ให้มีประสิทธิภาพและ ต่อเนื่องอยู่เสมอ

จากตารางที่ 3 พบว่ากลยุทธ์งานบริหารวิชาการทั้ง 6 ด้านของโรงเรียนขยายโอกาสอำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา กลยุทธ์ที่ใช้คือ กลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาระบบการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ กลยุทธ์ที่ 3 ส่งเสริมการนิเทศ ติดตามและประเมินหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ กลยุทธ์ที่ใช้คือ กลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพและพัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอนของครูและบุคลากรทุกฝ่ายให้มีประสิทธิภาพ กลยุทธ์ที่ 2 ส่งเสริมให้มีการจัดทำงบประมาณและสนับสนุนให้หน่วยงานภายนอกเข้ามามีส่วนร่วมในงานพัฒนาระบบการเรียนรู้ กลยุทธ์ที่ 3 ส่งเสริมการนิเทศภายในสถานศึกษาเพื่อนำผลการนิเทศไปปรับปรุงพัฒนางานสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน กลยุทธ์ที่ใช้คือ กลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพของครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผล กลยุทธ์ที่ 2 ส่งเสริมและสนับสนุนงบประมาณในการจัดซื้อเครื่องมือการวัดและประเมินผลให้มีประสิทธิภาพและเป็นระบบ กลยุทธ์ที่ 3 ส่งเสริมให้มีการนิเทศ ติดตามระบบการวัดประเมินผลการใช้เครื่องมือวัด

และประเมินผลเพื่อปรับปรุงและพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพ

ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา กลยุทธ์ที่ใช้คือ กลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริมให้มีครูและบุคลากรทางการศึกษาเข้าอบรมเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียน กลยุทธ์ที่ 2 ส่งเสริมและสนับสนุนงบประมาณในการจัดทำงานวิจัยและเผยแพร่งานวิจัย กลยุทธ์ที่ 3 ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูนำผลการวิจัยในชั้นเรียนมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอน

ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการจัดการศึกษา กลยุทธ์ที่ใช้คือ กลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริมและสนับสนุนงบประมาณในการผลิตสื่อและพัฒนาสื่อเพื่อสร้างเครือข่ายแหล่งเรียนรู้เทคโนโลยีสารสนเทศ กลยุทธ์ที่ 2 ส่งเสริมการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานด้านการพัฒนาสื่อและการใช้สื่อเทคโนโลยีให้มีประสิทธิภาพ กลยุทธ์ที่ 3 ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาค้นคว้างานวิจัยเพื่อผลิตสื่อการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา กลยุทธ์ที่ใช้คือ กลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา กลยุทธ์ที่ 2 ส่งเสริมการนิเทศ ติดตาม และนำผลการประเมินมาพัฒนาและปรับปรุงงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น กลยุทธ์ที่ 3 ส่งเสริมและพัฒนาครูให้มีความพร้อมในการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพภายใน

สถานศึกษาและมาตรฐานการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและต่อเนื่องอยู่เสมอ

อภิปรายผล

1. จากผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 1 มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

1.1 สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสในอำเภอยุวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน ทั้ง 6 ด้านโดยภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เนื่องจากโรงเรียนขยายโอกาสในอำเภอยุวม ผู้บริหารโรงเรียนมีการประชุมและวางแผนการทำงานร่วมกันในทุกด้าน แต่ยังขาดการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อส่งเสริมการพัฒนาตนเองของบุคลากรในสถานศึกษา มีการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมในเรื่องของงานวิชาการ เพื่อแก้ปัญหาแต่ยังไม่รอบด้านและยังมีส่วนที่ต้องพัฒนา มีการนิเทศ ติดตามและประเมินผล มีการส่งเสริมการนำผลการประเมินไปใช้แต่ยังไม่ต่อเนื่อง หน่วยงานต่าง ๆ หัวหน้าฝ่ายจะเป็นผู้รับผิดชอบมากกว่า ทำให้ครูเข้ามามีส่วนร่วมได้ไม่เต็มที่ (Kate, 2007) การจัดองค์การที่ดีส่งผลให้เกิดประโยชน์และความสำเร็จกับองค์การคือหลักความร่วมมือในการทำงานและขจัดความขัดแย้งในเรื่องต่าง ๆ ในหน่วยงาน จะต้องให้ความสนใจในการปรับโครงสร้างงานและเปลี่ยนแปลงวิธีการทำงานโดยเน้นความร่วมมือให้มากขึ้น (ศิริวรรณ เสรีรัตน์, 2552) ต้องพัฒนาบุคลากร

อยู่เสมอการคัดเลือกบุคลากรให้เหมาะสมกับงานวิชาการที่รับผิดชอบ ปรับโครงสร้างการบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพ พัฒนาครูหรือบุคลากรภาคเรียนละ 1 ครั้ง ปรับโครงสร้างบริหารให้เหมาะสมสะดวกรวดเร็ว สอดคล้องกับตรรกะ ทางกัน (2552) พบว่าสภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากยังขาดการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของบุคลากรในสถานศึกษา รวมถึงการขาดการนิเทศติดตามและวัดประเมินผลจากหน่วยงานภายในและหน่วยงานต้นสังกัด การมอบหมายงานด้านงานวิชาการในแต่ละปีและภาคเรียนไม่ชัดเจน รวมทั้งขาดการสนับสนุนการเผยแพร่ผลงานวิชาการ งานสร้างสรรค์และการนำไปใช้ประโยชน์ (กิตติชัย เยี่ยมไธสง, 2553)

1.2 ปัญหาและข้อเสนอแนะงานบริหารวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสอำเภอยุวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน ทั้ง 6 ด้าน พบว่าด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา มีปัญหาด้านการขาดความเข้าใจในการจัดทำหลักสูตร และขาดการนิเทศประเมินผลการใช้หลักสูตร สอดคล้องกับธีระ รุญเจริญ (2553) กล่าวถึงปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านหลักสูตรไว้ว่า ถ้าครูขาดความเข้าใจ ไม่มีความสามารถในการจัดทำหลักสูตร ส่งผลให้สับสนไม่มั่นใจและเข้าใจไม่ตรงกัน การพัฒนาหลักสูตรก็ไม่ดีเท่าที่ควร ครูขาดการพัฒนาตนเองก็จะยังคงใช้วิธีการสอนแบบเดิม ทำให้ขาดการจัดทำแผนการเรียนรู้ผู้เรียนอย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับเชสเตอร์ (1966) พบว่า

การบริหารงานที่มีประสิทธิภาพสูง เกิดจากการส่งเสริมให้ครูได้ใช้เทคนิคการสอน กลวิธี ครูมีส่วนร่วมในการวางแผน อภิปรายปัญหา การเรียนการสอน ด้านการวัดประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน พบว่า มีการวัดผลประเมินผลไม่ตรงตามเนื้อหาและผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปรียาภัสสร เล็งเส (2555) พบว่า ควรมีการอบรมผู้เกี่ยวข้องในการพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผล สร้างเครื่องมือที่สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ และให้มีความหลากหลายครอบคลุมทุกตัวชี้วัดและกำกับติดตามประเมินผลอย่างใกล้ชิด ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา พบว่า มีปัญหาการขาดการส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนอย่างจริงจังและครูยังขาดความรู้ความเข้าใจในการทำวิจัยในชั้นเรียนที่ถูกต้อง สอดคล้องกับงานวิจัยของ อัครายุทธ ศรีใจอินทร์ (2553) พบว่า สถานศึกษาไม่มีการจัดทำคู่มือวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ การกิจนี้ไม่ได้ปฏิบัติเนื่องจาก ขาดวิทยากร และครูขาดความรู้ความชำนาญในการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ด้านการพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการจัดการศึกษา จากการศึกษาค้นคว้า มีการผลิตสื่อและใช้สื่อประกอบการสอนน้อยครูขาดงบประมาณในการผลิตสื่อ ประกอบกับความสามารถทางด้านนวัตกรรมเทคโนโลยี ซึ่งควรสนับสนุนงบประมาณและสนับสนุนครูในการจัดทำสื่อการเรียนการสอนมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับการศึกษาของ สมเดช สีแสง (2552) ที่พบว่า ปัญหาของการ

จัดการศึกษา คืออุปสรรคในการส่งเสริมการเรียนรู้ไม่เพียงพอต่อความต้องการและขาดงบประมาณในการสนับสนุน ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา พบว่า ครูผู้สอนในโรงเรียนยังขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องของงานประกันคุณภาพการศึกษา ครูในสถานศึกษาไม่มีความรู้ในเรื่องของระบบประกันคุณภาพภายในทำให้การดำเนินงานไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ สอดคล้อง วิระยุทธ ชาดะกาญจน์ (2552) ที่กล่าวไว้ว่า การประกันคุณภาพเป็นหน้าที่ของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา โดยในการดำเนินการจะต้องให้ผู้เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย วางแผน ติดตาม และพัฒนาปรับปรุง ช่วยกันผลักดันให้สถานศึกษามีคุณภาพ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่ดีมี

2. การศึกษากลยุทธ์การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสในอำเภอขุนยวม มีประเด็นที่สำคัญที่นำมาอภิปรายผลดังนี้

2.1 การศึกษากลยุทธ์การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสในอำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group Interview) ของครูฝ่ายวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสในอำเภอขุนยวม ได้ประเด็นกลยุทธ์ของงานวิชาการ 6 ด้าน ดังนี้

ด้านที่ 1 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ได้ประเด็นกลยุทธ์ 3 ข้อ ได้แก่ กลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริมศักยภาพในการวางแผนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาระบบการจัดการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

ให้มีประสิทธิภาพ และกลยุทธ์ที่ 3 ส่งเสริมการนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้เพื่อพัฒนาผู้เรียน ซึ่งทั้งสามกลยุทธ์นั้นเป็นกลยุทธ์ที่สำคัญในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพสอดคล้องกับปรีชาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553) กล่าวไว้ว่า หลักสูตรเป็นหัวใจของการบริหารงานวิชาการที่เกี่ยวข้องกับ การจัดโปรแกรมการศึกษาและการจัดการเรียนการสอนนอกจากนั้นการจัดการเรียนการสอนก็เป็นปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่งที่จะพัฒนาศักยภาพผู้เรียนโดยตรงเพื่อให้เกิดความรู้ทักษะและเจตคติที่สามารถแข่งขันกับนานาชาติได้สอดคล้องกับ รุ่ง แก้วแดง (2553) ที่พบว่า การบริหารที่จะทำให้การจัดการเรียนการสอนสำเร็จ ได้แก่ การพัฒนานุเคราะห์ การพัฒนาหลักสูตร วิธีการประเมินผู้เรียน วิธีการสอนของครูการสนับสนุนสื่อและอุปกรณ์

ด้านที่ 2 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ได้ประเด็นกลยุทธ์ 3 ข้อ ได้แก่ กลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริมกระบวนการพัฒนาการเรียนรู้ของครูและบุคลากรทุกฝ่ายอย่างให้มีประสิทธิภาพ กลยุทธ์ที่ 2 ส่งเสริมครูและบุคลากรในโรงเรียนเข้าอบรมเพื่อพัฒนาศักยภาพในวิชาชีพตามความต้องการ และกลยุทธ์ที่ 3 ส่งเสริมการนิเทศภายในสถานศึกษา ซึ่งทั้งสามกลยุทธ์นั้นเป็นกลยุทธ์ที่สำคัญเพื่อนำผลการนิเทศไปปรับปรุงพัฒนางานสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น การนิเทศภายในเป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาครูผู้สอน ให้สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีคุณภาพซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้มีลักษณะ

อันพึงประสงค์ ดังที่กระทรวงศึกษาธิการ กรมวิชาการ (2545) เสนอไว้ว่าหลักสูตรเป็นมวลประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอนที่จัดขึ้นทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนและมุ่งให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ควรมีการจัดอบรมครูเกี่ยวกับเทคนิคการจัดการเรียนการสอน การผลิตสื่อที่ใช้ในการสอนรวมถึงการกระตุ้นให้ครูเกิดการเปลี่ยนแปลงตัวเอง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนม์นิภาวรรณ ไพบูลย์ (2555) พบว่าการส่งครูเข้ารับการอบรม จะส่งผลให้ครูมีการพัฒนาวิธีการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับเชสเตอร์ (1966) พบว่า การบริหารงานที่มีประสิทธิภาพสูงเกิดจากการส่งเสริมให้ครูได้ใช้เทคนิคการสอน กลวิธี และมีส่วนร่วมในการวางแผน อภิปรายปัญหาการเรียนการสอน การเปลี่ยนห้องเรียน การสังเกตการสอน มีวิทยากรมาบรรยายประชุมปฏิบัติการ ด้านเทคนิคการสอนและใช้สื่ออุปกรณ์การสอนของโรงเรียนประถมศึกษา

ด้านที่ 3 ด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน ได้ประเด็นกลยุทธ์ 3 ข้อ ได้แก่กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาศักยภาพของครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผล กลยุทธ์ที่ 2 ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรในสถานศึกษามีการวัดและประเมินผลการเรียนอย่างเป็นระบบ และกลยุทธ์ที่ 3 ส่งเสริมให้มีการนิเทศ ติดตาม การวัดประเมินผลของครูและบุคลากรในโรงเรียนทั้งสามกลยุทธ์เป็นกลยุทธ์ที่สำคัญเพื่อปรับปรุงและพัฒนา

งานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เพราะการพัฒนากระบวนการวัดและประเมินผลให้มีประสิทธิภาพครอบคลุมกระบวนการทำงานนั้นจะต้องติดตามการดำเนินงานว่าการเรียนการสอนนั้นบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่ควรปรับปรุงเรื่องใด การวัดผลและประเมินผลจึงเป็นงานที่สำคัญของสถานศึกษา (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2553) สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนม์นิภา วรธนไพบูลย์ (2555) ที่พบว่า การจัดทำแบบประเมินผล จัดหาเครื่องมือตำรา เอกสาร และแหล่งเรียนรู้การติดตามและประเมินผล เชิญวิทยากรมาให้ความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผล จะสามารถสร้างเครื่องมือที่สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ และมีความหลากหลายครอบคลุมทุกตัวชี้วัดและกำกับติดตามประเมินผลอย่างใกล้ชิด (ปรียาภัสสร เส็งเส, 2555)

ด้านที่ 4 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ได้ประเด็นกลยุทธ์ 3 ข้อ ได้แก่ กลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริมให้มีครูและบุคลากรทางการศึกษาเข้าอบรมทำวิจัยในชั้นเรียน กลยุทธ์ที่ 2 สนับสนุนให้มีการเผยแพร่แลกเปลี่ยนผลการวิจัยในชั้นเรียนของสถานศึกษากับสถานศึกษาอื่น และกลยุทธ์ที่ 3 ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูนำผลการวิจัยในชั้นเรียนมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งทั้งสามกลยุธินั้นเป็นกลยุทธ์ที่จำเป็นเพื่อให้ครูได้นำผลการวิจัยในชั้นเรียนมาบูรณาการใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน สถานศึกษาต้องจัดให้มีการประกันคุณภาพ

ภายในสถานศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องและต้องมีความชัดเจนโดยทุกเรื่องโดยใช้วงจรคุณภาพที่เรียกว่า PDCA กล่าวคือ ต้องมีการร่วมกันวางแผนมีการร่วมกันปฏิบัติตามแผนมีการร่วมกันตรวจสอบและมีการร่วมกันปรับปรุงจนครบวงจรตัวต่อวงจรการเรียนรู้ของผู้เรียน (รุ่ง แก้วแดง, 2553) สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Chaemchoy and Pakdeewong (2014) พบว่า กลยุทธ์สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาที่สำคัญกลยุทธ์หนึ่งในการส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนคือ การพัฒนาระบบการจัดการงานวิจัยในโรงเรียน รวมทั้งข้อเสนอเชิงนโยบายในการพัฒนาศักยภาพการวิจัยของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่นของ Bumrungrart (2011) ที่พบว่า การบริหารงานวิจัย เป็นวิธีการสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้เกิดงานวิจัยที่ดี สร้างศักยภาพนักวิจัยและเป็นองค์ประกอบที่จะทำให้งานวิจัยประสบความสำเร็จตามนโยบายและเป้าหมายและการสร้างความเป็นเลิศของการวิจัยขึ้นอยู่กับ การวางโครงสร้างระบบการวิจัยในภาพรวม ซึ่งรวมถึงนโยบายระบบการวิจัย คุณลักษณะของนักวิจัย และการจัดสรรทรัพยากรการวิจัย

ด้านที่ 5 ด้านการพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการจัดการศึกษา ได้ประเด็นกลยุทธ์ 3 ข้อ ได้แก่ กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาสื่อและสร้างเครือข่ายแหล่งเรียนรู้เทคโนโลยีสารสนเทศภายในและภายนอกสถานศึกษา กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาระบบกำกับติดตามและประเมินผลการดำเนินงานด้านการพัฒนาสื่อ

และการใช้สื่อเทคโนโลยีให้มีความต่อเนื่อง และ กลยุทธ์ที่ 3 ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูและ บุคลากรทางการศึกษาค้นคว้าวิจัยเพื่อผลิต สื่อการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับผู้เรียน ซึ่งทั้งสาม กลยุทธ์เป็นกลยุทธ์ที่ส่งเสริมให้ครูมีการค้นคว้า วิจัยเพื่อผลิตสื่อการเรียนรู้ เพราะสื่อการเรียน การสอนเป็นสื่อที่เป็นกุญแจสำคัญที่ช่วยใน การพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน ครูควรพัฒนา ความสามารถทางด้านนวัตกรรมเทคโนโลยี (ศิริพงษ์ เศษภายน, 2553; ประสงค์ เมธิพิณิตกุล (2553; สมเดช สีแสง, 2552)

ด้านที่ 6 ด้านการพัฒนาระบบการ ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ได้ประเด็น กลยุทธ์ 3 ข้อ ได้แก่ กลยุทธ์ที่ 1 สนับสนุน ส่งเสริมให้มีระบบประกันคุณภาพภายใน กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาการนำผลการติดตามระบบ การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและ นำผลการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงและ พัฒนาระบบประกันคุณภาพให้มีประสิทธิภาพ มากยิ่งขึ้น และกลยุทธ์ที่ 3 ส่งเสริมและ พัฒนาครูให้มีความพร้อมในการดำเนินงาน ระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และมาตรฐานการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ และต่อเนื่องอยู่เสมอ ทั้งสามกลยุทธ์เป็น กลยุทธ์ที่สำคัญผู้บริหารสถานศึกษาจะต้อง กระตุ้นให้ครูตระหนักและเห็นถึงความสำคัญ ของงานประกันคุณภาพการศึกษา จะต้องมีการประชุมวางแผนร่วมกันระหว่าง ผู้ปกครอง ชุมชน ครู หน่วยงานการจัดการศึกษาในท้องถิ่น เพื่อวางแผนแม่บทในการดำเนินงานเพื่อให้ผู้ที่ เกี่ยวข้องสามารถดำเนินการไปสู่จุดมุ่งหมาย

ที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Chaemchoy and Pakdeewong (2014) พบว่า การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเป็น หน้าที่ของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา การดำเนินการจะต้องให้ผู้เกี่ยวข้อง เช่น ชุมชน ผู้ปกครอง และหน่วยงานที่กำกับดูแล ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย วางแผน ติดตาม และพัฒนาปรับปรุงช่วยกัน ผลักดันให้สถานศึกษามีคุณภาพ เพื่อให้ผู้เรียน ได้รับการศึกษาที่ดีมีคุณภาพ เป็นไปตามความ ต้องการของชุมชน ผู้ปกครอง และสังคม โดยส่วนรวม (วีระยุทธ ชาตะกาญจน์, 2552)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. การนำกลยุทธ์ไปใช้ควรคำนึงถึง ถึงบริบทของโรงเรียนเพราะความแตกต่าง ของบริบทอาจทำให้การนำกลยุทธ์ไปใช้มี ประสิทธิภาพที่ต่างกัน

2. ควรมีการนิเทศติดตามและประเมิน ผลการดำเนินงานวิชาการแต่ละด้านทุกครั้ง เพื่อปรับปรุงคุณภาพของงานและส่งเสริม การมีส่วนร่วมของบุคลากรในสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบผลของ สภาพของการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขยาย โอกาสอำเภอขุนยวน จังหวัดแม่ฮ่องสอนโดย แยกเป็นแต่ละโรงเรียน เพื่อที่จะได้เห็นผลสภาพ ที่ชัดเจนและสามารถวิเคราะห์การบริหารงาน ของแต่ละโรงเรียนได้

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. กรมวิชาการ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: ศรุสภาลาดพร้าว.
- กาญจน์ เรืองมนตรี. (2554). ยุทธศาสตร์การบริหารการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) เทศบาล อบจ. อบต.กทม. เมืองพัทยา. กรุงเทพฯ: ศรุสภาลาดพร้าว.
- กิตติชัย เยี่ยมโธสง. (2553). สภาพการดำเนินงานและปัญหา การปฏิบัติงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม).
- ไกรยส ภัทราวาท. (2558). Education ideals: คลังตำราชีวิตครูใน 1 ปี. วารสารประชากรศึกษาศาสตร์, 10(3), 2.
- ชัยภรณ์ อร่ามรุณ. (2556). กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตากำแพงเพชร เขต 1 และเขต 2. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 15(4), 45-54.
- ชนมณีถาวรณ ไพบูลย์. (2555). แนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนศูนย์ประสานงานสถานศึกษาโพทะเล 01 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตรเขต 2. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์).
- ณัฐพันธุ์ เขจรนันท์. (2552). การวิเคราะห์และออกแบบระบบสารสนเทศ. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น
- ตรีโชค กางกั้น. (2552). สภาพและปัญหาการบริหารงานงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี).
- ธีระ รุญเจริญ. (2553). ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษา ยุคปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง.
- ประสงค์ เมธิ์พินิตกุล. (2553). การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้นักเรียนอ่านออกเขียนได้และคิดเป็นด้วยการสอนบูรณาการภาษาไทย วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ในโรงเรียนขนาดเล็ก. วารสารวิชาการ, 7(71), 32.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพฯ.
- ปรียาภัสสร เล็งเส. (2555). การนำเสนอแนวทางการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอไพศาลี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์เขต 3. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์).
- วรพจน์ พรหมลัตยพรด. (2553). การเก็บรวบรวมข้อมูลและเครื่องมือการทำวิจัย ในหนังสือหลักการวิจัยทางวิทยาศาสตร์สุขภาพ. (พิมพ์ครั้งที่ 2). ขอนแก่น: ขอนแก่นการพิมพ์.

- วีระยุทธ ชატะกาญจน์. (2552). *เทคนิคการบริหารสำหรับนักบริหารการศึกษามีอาชีพ*. กรุงเทพฯ: วีพรีนท์.
- รุ่ง แก้วแดง. (2553). *ประกันคุณภาพการศึกษาทุกคนทำได้ไม่ยาก*. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- ศิริพงษ์ เศาภายน. (2553). *หลักและกระบวนการบริหารการศึกษา: ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). นนทบุรี: บั๊คพอยท์.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์. (2552). *การบริหารตลาดยุคใหม่*. กรุงเทพฯ: ธรรมสาร.
- สุลัดดาวัลย์ อัฐนาค. (2557). *สภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานีเขต 3*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี).
- สุพานี สกฤษฎ์วานิช. (2553). *การบริหารเชิงกลยุทธ์แนวคิดและทฤษฎี*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุภางค์ จันทวานิช. (2553). *วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ: การตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้าในการวิจัยเชิงคุณภาพ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมเดช สีแสง. (2552). *การพัฒนารูปแบบบริหารจัดการที่ส่งเสริมคุณภาพการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก*. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม*, 3(2), 10.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1. (2560). *แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560*. แม่ฮ่องสอน: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2541). *ชุดฝึกอบรมด้วยตนเองการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาอย่างเป็นระบบ*. กรุงเทพฯ: ครูสภาลาดพร้าว.
- อศรายุทธ ศรีใจอินทร์. (2553). *การนำเสนอกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กแบบรวมเรียน*. (ปริญญานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาการประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย).
- Bumrunyart, U. (2011). *Development of faculty of humanities and social sciences Khon Kaen University*. (Doctoral dissertation, Khon Kaen University).
- Chaemchoy, S. and Pakdeewong, P. (2014). Research and development strategy for OBEC school administrators in lower northern area to empower teacher to conduct classroom action research. *Journal of Contemporary Management Sciences*, 1(1), Dahlgaard – 112–123.
- Chester, N. M. A. (1966). *Introducstion to school administration selected reading*. NewYork: Moillar.
- Kate, M. (2007). *Social and academic benefits of looping primary grade students*. Retrieved from <http://www.sciencedirect.com/science?–ob=ArticleUR&–>